

دائرة مخصوصه

درسعادتده باب عالی جوارانده

محل اداره :

مشرق افکار

۱۳۲۶

اخطار :

مسلكمنزه موافق آثار جديده مع المنوئيه
قبول اولانور

درج ابدله بن آثار اعاده اولانور

دبير، فلسفه، علوم، حقوق، ادبيات و سياستبنده رباطخاصه كرك سياسى و كرك اجتماعى و مدنى احوال و شئون اسلاميه و بحث ايدى و هفته ده بر نشر از انور.

آبونه بدلى

صاحب و مؤسسلرى :

درسعادتده نسخه سى ۵۰ پاره در

ابوالعلا زين العابدين - ح . اشرف اديب

سنه لکى التى آيلنى

تاريخ تأسيسى

۱۰ تموز ۳۲۴

قيرله دن مقوا بورو ايله گوندريليرسه سنوى

۲۰ غروش فضله آلنير

ممالك عثمانيه	ايچون	۶۵	۳۵	غروش
روسيه	»	۶۵	۳۵	روبله
سائر ممالك اجنبيه	»	۱۷	۹	فرانق

عدد : ۱۰۳

۱۹ شهبان ۳۲۸ پنجشنبه ۱۲ اغستوس ۳۲۶

دردنجى جلد

عالم اسلامك نظر دقتلرني جلب و صوك درجده اولان حسن توجه لرني جذب ايله نام جليلكزك مؤبداً حسن بقا و دوامنه مظهر اولديكز . عموم مسلمانلر طرفندن شان و علوتی اعتراف و تصدیق ایدیلن بویوك خدمت قدسیه بی ایفایه بوقته قدر کیمسه نائل اولدی . نه بر دولت و نه بر ملت طرفندن نظراعتبار آلتوب ساحه فعلیته چقارلمغه اهمیت ویریلهدی . بیچاره اهل اسلام نیجه عصرلر یاشادی ، نیجه سنه لر عمر سوردی ، نه قدر حکمدارلر کلوب کچدی ، نه قدر عالملر یتشوب کتدی ؛ فقط هیچ بریسی عالم اسلامك هیئت عمومیه سنی دوشونمیدیلر ، هپ منافع جزائییهنی استحصال اوغورنده اوغراشوب طور دیلر . ایشته بونك ایچوندرکه جمعیت اسلامیه بویله اصلاحی مشكل آجیقلی برعناله کلدی . یوقسه اهل بصیرت اولان حکمدارلر ، یاخود هیچ اولمازسه عالمجه بوقدر اکتساب شهرت ایدن عالمر شئون اسلامیه برارچه اهمیت ویروب ، بوبابده مسلمانلر آه صره حیات غیرت نفخ ایتیش اولسهرلدی ، شهسز مسلمانلر عمومیتله بوقدر فنا برحاله کزلردی . فقط مع التأسف ، مسلمانلر هر یرده اغراض شخصیه اسیری اولدقلرندن هیچ منافع ملیه و فوائد عمومیه اهمیت ویرمه دیلر . بونكا اهمیت ویرمك شویله طورسون ، بلنك اوقات کثیره ده موهوم فرضیات شخصیه لرینه خلاف کلو ر خولاسیله ، بك چوق منافع عمومیه نك حصوله مانع اولوب ، بومنافعدن ملتك یابوسبتون محروم ، یاخود فی الجملة متضرر اولسنه سبب اولدیلر .

هر عصرده مسلمانلر بویله حال مذلت و مسکنتده اولدقلری بللیدر . بروقتلر شرف اسلام بتون جهانیه حکم فرما ایدی . مسلمانلر ده علم و معرفت ، هنر و صناعت بك ایلرو وارمشدی . ترقینك اوج کالنه صعود ايله عالم انسانیته ممتاز و بتون ملتله فائق ایدیلر . بوالطاف مسعوده و فیوضات قدسیه دن بزم قدشلمز عصرلرجه استفاده ده یولندیلر . اوبیوك حمیتپرورر ملتی رفاهه ، سعاده مظهر ایتدیلر . ذاتاً ، اووقت بویله اولماسی ده ممکن دکل ایدی . زیرا اول وقت بتون مسلمانلرک خسیات اخوتکارانه سی تمامیه حال انکشافده ایدی ، اقصای غربده کی بر مسلم دنیاك او بر او جنده کی قارداشی دوشنیوردی . اونك حقنده کی خسیاتی اوز برادرینه اولان احتیاساتندن باشقه دکل ایدی . اوزمان بتون مسلمانلر یکوچود اولدیقندن هیچ کیمسه نك نظری ، بشقه نك ضررینه معروض دکل ایدی . بناء علیه هر کسك كرك حقوق مادیه سی ، كرك حقوق معنویه سی محفوظ اولوب ، هیچ کیمسه طرفندن بونكا ذره قدر تجاوز واقع اولمازدی .

طبیعی بو خدمتلری ثمره سز قالدی . بوسایه ده ، بونلر بیوك بر سعاده مظهر اولدیلر ، هیچ کیمسه یه میسر اولمایان بیوك بر موفقیت قازاندیلر . فقط بویشلر چوق دوام ایتدی قرون وسطایی کچر کچمز ، قرون اخیره کلنجه سوء تصرف بلیه سنه اوغرایوب عالم اسلام اولکی کالنی غائب ایتمه ک بشلادی . مسلمانلر ارسنده اخوت یرینه عداوت ، وفاق یرینه شقاق . عدالت یرینه ظلم ، حمایت یرینه جنایت حکم سورمه ک بشلادی . شو زماندن اعتباراً عالم اسلام المحطاطه یوز طوتدی . مسلمانلر

طیشاری چیقمنه آیشدیرمقدن کنیش بر یول طوتوبده دائماً ایچروده بولندیرمق یوز کره احسندر . حسن قبول کوره میه جك آغز تکالیفده بولنوبده دائماً (سن فناسك) دیمکدن احسن قوامی التزام ایدرک طرفینی جالندن و بر برندن ممنون بولندیرمق البته مقصده دها مقارندر .

بناء علیه مدرسین کرام دینك « حسن خلق » ايله تعریف بیورلدیغنی ، دیندن غایه انسانلره قوای فطریه لرینی سعادت شخصیه و اجتماعیه لرینی کافل بر صورتده صرف و استعمال یولنی کوسستمك اولنری بتون معناسیله صحت ، سلامت و سعادتله یاشامق اولدیغنی دائماً کوز اوکنده طوته رق طلبه لرینه اوکا کوره عملی بر تربیه فکره ویرمایدیلر .

باردنی صاقلایوب زکاتنی ویرمه بی دکل ایشته رك هم فریضه بی ایفا و مال نامی یه شوصورتله طریان ایدرک نقصانی تلافی ايله ناسی سیه اجبار ایدن حکمت شرعیه بی محافظه و هم فقرایه اكمك قبوسی آچهرق وطنك احوال اقتصادیه سنی اعلا خصوصنك زمانمزد بر قاج باشلی خیر اولدیغنی آکلا تملیدیلر . بوصورتله تربیه آلان معلملرک صاچه جنی فیوضات اسلامیه قانلره حیات ، قلبلره قوت و یره جك ماتك قدرت معنویه سنی آرتدیره جفدر .

« یارین اوله جکمش کی فالقندن صاقنمق »

« الی الابد یشایه جتمش کی ایشلرینی تنظیم ایتك »

دستور اساسی طانیتملیدر .

بو حقایق من القیم حکمای اسلامیه جه مسلم وذات عالیلر نهجه ده معلوم ایهده معلملرک مدرسه لرندن یتشدرلمسنی تکلیف ایدن عاجز شو شرائط غیر منفک بی ده برابر عرض ایتکی وجیهه ذمت بیلدم . چونکه او تکلیفی ایدرکن بوجهت نظر اعتنایه آلمزده ایلک ایدیم دیرکن فالق ایتش اولورم دیه تریبوردم والا نده تزه یورم ...

تپه دن قائم مقام وکیلی

فطین

سامارادن:

محررین کرام حضراتی ،

مجرد دین مبین اسلامه بر خدمت خیریه امل مبعجلله ممالک شتایه طاغیلان بتون مسلمان قدشلمزك احوال حاضره و آتیله لرینی نظر دقته آلهرق ؛ آنلری حسیض فلاکت و اسارته دوشورن جهالت و عطاات ، هر جهتن احاطه ایدن مذلت و مسکنت کی مدهش و مؤلم امراض متنوعه بی دوشونهرک ؛ فی الجملة شو احواله قارشو برچاره بولمق املیه آنلری سبیل غیرته ارشاد ، دینك ، زمانك ایجاب ایتدیکی علوم و معارفی تحصیه سوق ، معیشت و حیاتك ایجاب یله دیکی « بر و صناعیه و موجب رفاه و سعادت بالجملة اسباب و ادواتی استحصاله تشویق ایدر ، و الحاصل عمومیتله احوال اسلامه عائد فوق التقدير قیمتدار بر « خطاب عمومی » تحریر و نشرینه بذل همت ایدرک صرف و سانه قلبی بتون

ایدوب (آی کوپاؤ) غزٹہ سیلہ نشر اولنہ جقدر۔ باقی احترامات داعیانہ مک
قبولی مسترحدر۔ فی ۱۸ تموز سنہ ۳۲۶

یکینده وخطہ چینہده علوم دینہ نشرینہ مأمور

علی رضا

هندستان مسلمانلرینہ آچیق مکتوب

انکلیز اسارت واستبدادی آلتندہ اُزبیلن، وقایع وشئون جهاندن انحق
انکلیز لک تلقین ایتدکری صورتده خبردار اوله بیلوب حقایق احوالندن غافل
اولان بیچاره ہندی مسلمان قارداشلرین دارالخلافہده کی انقلاب مشروع
حقنہده انکلیز آژانسلرندن آلدقاری غریب خبرلرله دوچار یأس وفتور
اولشاردی؛ اخیراً دارالخلافہ فی تشریف ایدن هندستان اعیان وفاضلندن
مشیر حسین قدونی افندی حضرتلری رأی العین حقیقت حالی کورہدک صوک
درجہ لردہ ممنون ومسرور اولش ومشاهداتی احتساستی ہندی قارداشلرہ
بیلدیرمک اوزرہ اردو لسانیلہ شو مکتوبی یازہرق اداره خانہ منہ برافش
ولوندرہ یہ متوجہاً کچن هفته شهر مزندن مفارقت الیشدر۔

میرا دوبارہ سفر جای خلافت

سنہ ۱۹۰۶ کی بعد میں پھر اوسی مہینہ میں اسلامبول پہونچا۔
اوس زمانہ سی یہ زمانہ کسقدر مختلف تہار وہ شخصی اور وہی
حد درجہ کی مستقبلہ دور کا وقت تھا۔ اوریہ حریت اور مجھی
اندیشہ ہی حد درجہ کی حریت کا زمانہ ہی۔ گو مصطفی پاشا
(سرحد عثمانی) پر پہونچکر اسباب کی دیکہ بہال اول زمانہ ہی
کی طرح تھی۔ لیکن قسطنطنیہ کی استیشن پر پہونچکر مطلق
تفتیش نہ ہوئی۔ یہ پہیلا فرق تہاجو ظاہر ہوا۔

اگر میں مفصل کیفیت ابی قیام کی لکھوں تو ایک ضخیم
کتاب ہو جاوی اسلٹی صرف اوس اثر کو ظاہر کرتا ہوں جو اس
مرتبہ بہان انی سی میری قلب پر ہوا۔

هندستان میں جدید انقلاب کی ایک پہلو کو نہایت نفرت سی
مسلمانوں کی دیکھا ہی۔ اور مجھی معلوم ہوا ہی کہ دو سری
جگہ مسلمانوں کی بھی پسند نہیں کیا۔ وہ پہلو مذہبی مساوات
کامی۔ مسلمانان عالم کو یہ اندیشہ پیدا ہوا تھا اور ایک حد تک
بجا ہی تھا کہ نئی دور میں اس سلطنت اسلامی کا رنگ مبادا
کھین بالکل یورپی یا نصرانی نہ ہو جاوی۔ اور خلافت کو سلطنت
سی علیحدہ نہ کردین۔ سب سی زیادہ وحشت جو هندستان میں
انقلاب سی پیدا ہوئی تھی اسی اندیشہ سی تھی۔ جب کہ اول انقلاب
طرز حکومت میں ہوا تو مسلمانان ہند کی خوشیاں کین۔ لیکن
جب دوسرا انقلاب ہوا اور نہ صرف سلطان سابق بلکہ خلافت
کی توہین کی گئی اور عسکرانی حریت کی جوش میں جاوہجا کا
خیال نہ رکھا خلیفہ اور علما کی تذلیل کی اوس وقت مسلمانان ہند میں
ایک جوش خلاف اس دور کی پیدا ہو گیا۔ اور نہ پیدا ہو جانی
کی کوئی وجہ یہی نہ تھی جب ہم اسکو مدنظر رکھیں کہ جو تعلق
اس دولت سی مسلمانان عالم کو ہی۔ چوچیز اس سلطنت کو دنیا کی

اولکی اجتہاد وغیرتلیخی، جدیدیت وحیثتلیخی اونوتہرق نبللسکہ،
عظالتہ باشلادیلر۔ اوزرلرینہ فقر وضرورت جو کدی۔ بربرینہ
دوشدیلر، یکدیگریک عدو بیامانی اولدیلر۔ بونک نتیجہ وخیمہ سی
اولہرق ارادہ کی رابطہ اخوت پارچہ لندی۔ دون بربریلہ ولی حمیم
درجہ سندنہ دوست اولانلر، بونکون عدو میں درجہ سندنہ یکدیگریک
دشمن اولدیلر۔ آرلرنہ نزع وفزاع آرتدی، اوکجہ مجادلات ومخاصمات
قوایہ باشلادی۔ کیت کیدہ بوحال باشقہ بررنک کسب ایتدی۔ بودفعہ
مجادلہ؛ لساندن قلنجہ کچدی۔ یکدیگریک محاربہ یہ باشلادیلر۔ مسلمان
قلنجیلہ مسلمان قانی اقتدیلر۔ برمسلمان دولتی طرفندن دیگر مسلمان
دولتی محو ایدلدی۔ بوضورتہ نہ قدر حکومت اسلامیہ نابود اولدی۔
ایشہ بونلری، بوقدر بیوک بردنائی التزامہ سوق ایدن شی نہدر؟
طبیعی، ہرشیٹک غیر متناہی اولان اسباب باعثہ سی اولدینی کی بونک نہ
متعدد اسبابی اولہ بیلور۔ فقط بویلہ موضوع لردہ اسباب متفرعہ نک بر
کونا ہیتی یوقدر! اصل ایش علل تامہ واسباب کلیہ در۔ بز
بوخصوصہ دائر اولان فکر مزی کلہ جکدہ انشاء اللہ تفصیل ایلہ بیان ایدرز۔
روسیہ: سامارا: تہ بدویدہ نمونہ الاصلاح مکتبی مدیری

عاقل

صردیا: آق مسجد شہرندن:

محترم صراط مستقیم ادارہ منہ

کوندریلن محترم صراط مستقیم ہیج بوزولمہرق واصل اولدی۔
کمال مسرتلہ قانہ قانہ اوقودم۔ صراط مستقیمہ یازیلقدہ اولان خطبہ لر
بزم طرفلردہ ہریردہ تاتارچہ یہ ترجمہ اولونہرق منبرلردہ اوقونمقدہ در۔
عالم اسلام ایچون پک فائدہ لی اولان صراط مستقیم محررلرینہ تشکرلر
ایدرز۔ سیاح شہیر عبدالرشید افندی حضرتلرینک قونفرانس لریخی
اوقویان نویہ ورہ میا محررلری البتہ، قولرایہ طوتولش قدس
ہاجیلری کی تترہ مکدہ درلر۔ انشاء اللہ بورانک احوالہ عائد بعض
خبرلر کوندیرم۔ باقی جملہ قارداشلرہ سلاملرایدرز۔ عبدالستار

یکیندن:

محترم صراط مستقیم ادارہ علیہ منہ

کمال تجلیل ایلہ ہیئت تحریریہ حکیمانہ کزہ دعالر ایدر وموفقیتکزی
تمنی ایلرم۔ دائم ملت اسلامیہ ودولت عثمانیہ یہ نافع واتحاد اہل توحید
ایچون سعی وغیرت ایلہ مجتہد اولدیکز معلوم انامدر۔
بوکرہ «واو وان» آدرس نہ شرف وارد اولان غایت مؤثر
ومشوق معارف اولہرق برقطہ ترکی العبارة تحریراتکز مومی ایلہ واو
وانک النہ منظور حقیرانہم اولدی۔ طبیعی چینلیلز ترکیجہ بیلمدکری
ایچون تحریرات مذکورہ عرب وچین لسانلرینہ ترجمہ اولنوب غزٹہ لر
ایلہ نشری مقرر در۔ غزٹہ نک مدیری مسلماندر، صوک درجہ در
دولت علیہ یہ محب برداندر۔ وان آخون احترامات قلید لریخی تقدیم ایدیور۔
محترم صراط مستقیم واصل اولونجہ لازم اولان بحثلری ترجمہ